

moest dat 'front' eigenlijk bezet worden? Ook uit die order blijkt weer, hoezeer het denken van de opperbevelhebber van land- en zeemacht in de eerste oorlogsuren beheerst werd door de conceptie dat via de Grebbelinie en de linie van de grote rivieren een 'gesloten front' opgebouwd moest worden.

Men moet intussen de hierboven weergegeven opdracht van generaal Winkelman goed lezen. Er stond niet, dat de Lichte Divisie onverwijd het Merwedefront bezetten moest – er stond, dat zulks 'zo nodig' diende te gebeuren. Of die twee vitale woorden bij het telefonisch overbrengen van de order weggelaten zijn dan wel door de staf van de Lichte Divisie over het hoofd gezien werden, staat niet vast¹ – in elk geval werd gehandeld alsof zij niet in de opdracht voorkwamen.² In de loop van de middag begon de voorhoede van de Lichte Divisie inderdaad aan de noordoever van de Merwede tussen Gorinchem en Dordrecht allerlei posities te bezetten – dat laatste feit was als gevolg van het ontbreken van radio-verbindingen weer onbekend aan de commandant van de Vesting Holland, generaal van Andel, die de divisie haar nadere orders moest geven.

Via de kantonnementscommandant te Gorinchem die er een ordonnans-officier op uit moest zenden, bereikte de eerste van die orders kolonel van der Bijl vermoedelijk omstreeks een uur of vier: hij moest het eiland IJselmonde op gaan en de Duitsers bij Waalhaven aanvallen; bovendien diende hij een bataljon wielrijders naar Dordrecht te zenden. De achtergrond van dat bevel was de kolonel niet duidelijk. Hij belde generaal van Andel op; deze herhaalde zijn order, er korte tijd later aan toevoegend dat de *Royal Air Force* in de nacht Waalhaven zou bombarderen (einde: 2 uur 20).³ De situatie bij de brug te Dordrecht kwam niet ter sprake. Vermoedelijk nam generaal van Andel aan, dat kolonel van der Bijl reeds wist dat de Duitsers ook die brug in handen hadden. Dit kapitale feit was de kolonel echter onbekend.

Om kwart voor vijf had de commandant van de Lichte Divisie zijn aanvalsbevel uitgewerkt⁴: de twee regimenten wielrijders moesten samen met het Korps Rijdende Artillerie bij Alblasterdam via de brug over de Noord op IJselmonde doorstoten; de brug gepasseerd zijnde, diende zich uit een van de twee regimenten een bataljon wielrijders los te maken om via de verkeersbrug over de Oude Maas naar Dordrecht te fietsen. 'Ik marcheer over brug Alblasterdam voorlopig naar Ridderkerk', deelde de kolonel optimis-

¹ Nierstrasz: *Veldleger*, p. 114. ² Aan de goederen- en levensmiddelencolonnen van de Lichte Divisie werd de nieuwe bestemming niet opgegeven; zij kwamen op 10 mei 's avonds op weg naar Gouda bij IJselstein aan (a.v.). ³ A.v., p. 117. ⁴ Tekst in Nierstrasz: *Zuidfront Vesting Holland*, p. 250.